

Генеральної прокуратури України від 21 вересня 2018 року № 186. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102.

2. Про розмежування повноважень прокурорів у сфері запобігання та протидії корупції поза межами кримінального провадження : наказ Генеральної прокуратури України від 13 липня 2018 р. № 135. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102.

3. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12.

4. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

Комар Оксана Володимирівна,
начальник відділу запобігання
та виявлення корупції апарату
Верховного Суду

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ЯВИЩА ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Важливою умовою розвитку держави є забезпечення її економічного зростання, покращення рівня життя та соціальних гарантій людей. Становлення України як незалежної та суверенної держави можливе лише за умов успішного реформування політичних, економічних та соціальних сфер правоохоронних органів та судової гілки влади. Події останніх років свідчать, що економічні та соціальні проблеми, високий рівень корупції у органах державної влади та протидія їй стали головним пріоритетом у реформуванні всіх сфер життя українського суспільства і держави.

Ефективне запобігання та протидія корупції є однією з найважливіших проблем, які намагається вирішити українська влада. Актуальність її зумовлена тим, що корупція провокує й поглиблює суспільні кризові явища, підриває імідж України на світовій арені, негативно впливає на економічні процеси, перешкоджає налагодженню конструктивного діалогу між представниками державної влади та громадськістю, руйнує засади розбудови демократичної, правової держави та громадянського суспільства.

За даними Міжнародної організації Transparency International, яка оприлюднила за 2017 рік щорічний світовий рейтинг Індексу сприйняття корупції в світі, Україна посіла 130-те місце серед 180-ти країн [1]. Таким чином, у цьому рейтингу Україна стала найкорумпованішою країною Європи.

Соціальна сутність корупції, що полягає в спотворенні суспільних відносин, занепаді моральності та розладі справедливого порядку в суспільстві внаслідок «корозії» влади, зумовлена певними історичними аспектами та соціальними передумовами. Жодна із

соціально-політичних та економічних систем світу не мала й не має повного імунітету від корупції, змінюються лише її обсяги та вияви, що регулюються ставленням до цього явища держави й суспільства в цілому. Коли ж рівень поширення корупції перетинає певну межу й починає загрожувати національній безпеці держави, протидія цьому явищу постає на передній план.

Для України корупція є одним із численних негативних явищ, які тривалий час гальмують соціальний та економічний розвиток і становить загрозу існуванню її демократичних та правових засад. Проте, визначення шляхів ефективної протидії поширенню корупції значною мірою залежить від того, наскільки правильно та глибоко зрозуміла її сутність.

За складністю протидії корупція досить часто порівнюється з приборканням людських вад, пороків. Утім корупція фактично і є комбінацією, поєднанням таких пороків, як жадібність, заздрість, лінь, невгамовна жага насолоди тощо. Світ влаштований таким чином, що людські вади й пороки викоринити фактично неможливо. Суспільство та кожна окрема людина може лише обмежити їх до розумних меж.

Тому одне з основних завдань держави – це стримування «корупційних пороків» громадян, що здійснюється не лише завдяки вжиттю ідеологічних, соціально-економічних і виховних, а й правових, певним чином репресивних заходів, у межах чинного законодавства.

Засади державної антикорупційної політики в Україні сформульовані у Законі України «Про запобігання корупції», Антикорупційній стратегії на 2014–2017 роки, затвердженій Законом України від 14 жовтня 2014 року, Державній програмі щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 265 та іншими законодавчими та нормативно-правовими актами.

Наразі уряд схвалив проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018–2020 роки» [2].

Україна здійснила певні кроки до масштабних антикорупційних реформ, спрямованих на створення нової інституційної системи запобігання, виявлення та покарання корупції, що надало системного характеру зусиллям органів державної влади по боротьбі з корупцією та привело до деякого покращення результатів у боротьбі з нею. Також була реалізована низка рекомендацій міжнародних організацій, включаючи посилення правового, інституційного, фінансового і кадрового зміцнення антикорупційних структур, міжнародного співробітництва та покращення взаємодії з міжнародними організаціями з метою більш ефективної боротьби з корупцією.

На виконання цієї стратегії, та на вимогу самого суспільства були створені нові антикорупційні правоохоронні органи України, такі як: Національне антикорупційне бюро, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, а також Національне агентство із запобігання корупції –

орган, який визначає антикорупційну політику в державі, зроблено перші кроки у створенні спеціалізованого Антикорупційного суду України.

Однак за результатами їх діяльності суттєвих зрушень у протидії та запобіганні корупції здобуто не було. Суб'єкти корупційних діянь і далі активно використовують недоліки антикорупційного законодавства та соціально-правового контролю, наполегливо шукають шляхи уникнення юридичної відповідальності за вчинені корупційні злочини та правопорушення, пов'язані з корупцією.

Таким чином, під час планування антикорупційних заходів необхідно враховувати наявність не лише правових, а й ментально-психологічних, громадсько-політичних, економічних та організаційно-управлінських механізмів подолання такого небезпечного соціально негативного явища як корупція.

Список використаних джерел

1. Індекс сприйняття корупції – 2017. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-korupsiyi-cpi-2017/>.

2. Уряд схвалив проект Закону України «Про Антикорупційну стратегію на 2018-2020 роки». URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-shvaliv-proekt-zakonu-ukrayini-pro-antikorupcijnu-strategiyu-na-2018-2020-roki>.

Комірчий Павло Олексійович,

почесний голова правління громадської організації «Всеукраїнський центр протидії корупції та сприяння правоохоронним органам «Антикорупційна ініціатива», кандидат юридичних наук, доцент

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Зменшення рівня корупції до безпечного в Україні, на нашу думку, можливе лише за умови вивчення та втілення в життя закордонного досвіду боротьби із цим вкрай негативним соціальним явищем, в першу чергу успішно діючих в інших країнах політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції. Виділення та вивчення закордонних програм, що довели на практиці свою ефективність у цій сфері, являє собою чималі перспективи для запозичення позитивного іноземного досвіду, особливо за відсутності власного, реально діючого механізму протидії корупції.

На сьогодні не викликає сумніву статус корупції не тільки як загрози національній безпеці окремих держав, а й загрози світовому порядку, одного з викликів розвитку людства у новому сторіччі. Тому поряд зі зростанням актуальності проблем корупції та боротьби з нею